

Úvodník

CENTROPE prosperuje. V minulom roku bol rast hospodárstva krajín CENTROPE celkovo dvakrát rýchlejší než priemerný rast hospodárstva v starých členských krajinách EU. Tento trend bude podľa prognóz pokračovať aj rokoch 2007 a 2008. Za posledné roky tiež výrazne pribudli cezhraničné hospodárske aktivity. Podľa aktuálnych prieskumov údajne každá štvrtá firma v CENTROPE udržiava kontakty so susedmi. Kooperácia a prepojenie pritom znejú ako zázračné slová. Nástrojom pre úspešné združenie a ďalšie rozvíjanie prítomných síl regiónu sú klastry. Chceme Vám predstaviť stredoeurópsky región ako krajinu mnohorakých klastrov – počnúc od automobilového priemyslu, ktorý zaznamenáva svoj boom, cez obnoviteľné zdroje energií až po nábytkársku výrobu a zdravotný turizmus.

To, že región CENTROPE je pripravený na štart nielen z hľadiska hospodárskej politiky, bolo zdôraznené na konferencii CENTROPE, ktorá sa konala koncom novembra 2007 v Bratislave. V dobe jeden a pol roka po prijatí dokumentu „Vision 2015“ bol pripravený a čaká na svoje dokončenie podrobný Plán činnosti – postupový plán pre realizáciu konkrétnych kooperačných aktivít, ktorých nositeľmi budú rovnoprávni partneri. V bratislavskom Memorande s mottom „Dlhodobá a profesionálna spolupráca“ sa partneri CENTROPE dohodli, že realizáciu Plánu činnosti budú niest' rovnakým podielom.

Prajeme Vám príjemné čítanie, veselé Vianoce a šťastný nový rok 2008!

ARGE CENTROPE

Stať sa európskou špičkou	2
CENTROPE ako „krajina klastrov“	4
„Jedinečným predajným argumentom regiónu automobilového priemyslu CENTROPE je jeho mnohoúrovňovosť“	9
Politická konferencia 2007 v Bratislave: región CENTROPE je pripravený na štart	12
Tipy a odkazy na internetové stránky: Klastry v CENTROPE	14

Stat' sa európskou špičkou

CENTROPE zo zemepisného ani z hospodárskeho hľadiska síce nie je v strede Európy, no ako región štyroch krajín je významným mostom medzi hospodárskymi centrami západnej Európy a menej rozvinutými, zato však rýchlo rastúcimi trhmi vo východnej časti kontinentu. Veľké investície v oblasti autopriemyslu a početné centrálné sídla medzinárodných koncernov na území CENTROPE svedčia o prednostiach tohto dobre dostupného regiónu na rozhraní medzi starými a novými členmi Európskej únie.

CENTROPE narastá. Ekonomické údaje sú mimoriadne priaznivé. Slovensko v roku 2006 zaznamenalo najvyššiu mieru rastu od doby pádu bývalého režimu – hrubý domáci produkt sa zvýšil o 8,3% a podľa prognóz by mal v roku 2007 dokonca narásť až o 8,5%. Aj v Českej republike v roku 2006 pretrvával výrazný rast ekonomiky, s prírastkom 6,4% (2007: plus 5 %). Maďarská ekonomika v dôsledku balíka úsporných opatrení, ktorý bol prijatý v polovici roka 2006, zaznamenala „len“ 4%-ný nárast, čím aj napriek tomu výrazne prevyšuje dosahovaný priemer európskej dvadsaťpäťky (plus 3%), podobne ako Rakúsko, ktorého nárast o 3,1% bol najvyšší za posledných šesť rokov. Rast ekonomík krajín CENTROPE teda v celku napredoval dvakrát tak rýchlym tempom než aké je priemerné tempo rastu ekonomík starých členov EU a prognózy hovoria, že tento trend by mal pretrvať aj v rokoch 2007 a 2008.

Integrácia trhov v rámci stredoeurópskeho regiónu napreduje rýchlym tempom. Napriek existujúcim prekážkam v oblastiach infraštruktúry a trhu práce v posledných rokoch výrazne vzrástol počet cezhraničných hospodárskych aktivít. Podľa posledných prieskumov približne štvrtina firiem sídliačich v CENTROPE udržiava hospodárske vzťahy so susednými krajinami formou pobočiek, odbytu či inými druhmi kooperácie. Hoci železná opona, niekdajšia demarkačná čiara deliaca dva hospodárske systémy, zanechala za sebou ešte vždy citeľné stopy, Bratislava dnes už napríklad dosahuje podľa parity kúpnej sily vyšší HDP v prepočte na obyvateľa než ako je priemer dosahovaný u 25 členov EU.

Silná lokalita, perspektívne branže

Silnými stránkami hospodárskej lokality CENTROPE sú solídna základňa priemyslu - hlavne dodávateľského (napr. komponenty pre autopriemysel), koncentrácia na úzkoprofilové a kvalifikované produkty a tiež rýchly technologický proces dobiehania svetových štandardov výroby a relatívne nízke mzdové náklady hlavne v tých častiach regiónu CENTROPE, ktoré sú patria novým členom EU. Na rozsiahlu diverzifikáciu v štruktúre odvetví stredoeurópskeho regiónu okrem iného poukazuje aj „Observatórium klastrov“ pri Štokholmskej škole ekonomiky. Medzi silné oblasti stredoeurópskeho regiónu patria na západnom Slovensku automobilový priemysel, finančné služby, ropný a plynárenský priemysel, doprava, telekomunikácie, obuv, osvetľovacia technika

a elektropríslušenstvo, získavanie energie a energetické zásobovanie; vo východnom Rakúsku služby spájajúce sa s hospodárstvom, telekomunikácie, finančné služby, doprava, výstavba, potravinárstvo, strojárstvo a cestovný ruch; v západnom Maďarsku automobilový priemysel, telekomunikácie, potravinárstvo, informačné technológie, kožiarsky priemysel, osvetlovacia technika a elektrotechnika; a na Južnej Morave strojárstvo a prístrojová technika, informačné technológie a elektrotechnika, textilný a obuvný priemysel, potravinárstvo, chemický a farmaceutický priemysel, získavanie energie a energetické zásobovanie.

Jasným znakom silných stránok hospodárstva v CENTROPE sú aj existujúce resp. vznikajúce klastry, teda siete vzájomne kooperujúcich firiem, výskumných inštitúcií a verejnej správy. Od roku 2000 bola v CENTROPE naštartovaný celý rad klastrových iniciatív, ktoré sú ťažiskovo orientované predovšetkým na tieto oblasti: automobilový priemysel / mechatronika / priemysel plastov, ekologických stavieb / drevárstvo a drevospracujúci priemysel / obnoviteľné zdroje energie / životné prostredie a zdravie / technológie pre zdravotníctvo / wellnes / zdravotný cestovný ruch.

Spoločné posilňovanie kapitálu ľudských zdrojov

Potencial kvalifikovaných pracovných síl je základom pre rast a výkonnosť ekonomík v stredoeurópskom regióne. V CENTROPE okolo štvrt' milióna študentov navštevuje 25 univerzít. Počet odborných síl s ukončeným stredoškolským vzdelaním (t.j. maturitou alebo iným ukončením vzdelania) v pomere k počtu obyvateľov tiež výrazne presahuje medzinárodný priemer. V regióne je navyše oveľa menší stav nízkokvalifikovaných pracovných síl než ako je tomu v priemere u starých členov EU. Ich postavenie na trhu práce je však horšie než v mnohých iných miestach v Európe, čoho príčinou sú jednak rozsiahle reštrukturalizačné zmeny v priemysle, ku ktorým došlo za posledných desať rokov, jednak pomerne nepružný systém odborného vzdelávania. Súčasne s tým ale v dôsledku rýchleho rastu niektoré sektory hospodárstva v stredoeurópskom regióne trpia nedostatkom kvalifikovaných odborných síl. Deklarovaným cieľom stredoeurópskeho regiónu je preto spoločne posilňovať „kapitál ľudských zdrojov“ a nasadzovať kvalifikované pracovné sily tam, kde je to najviac potrebné.

Linky

CENTROPE Business & Labour Report 2007:

<http://centrope.info/baerdtneu/stories/7023>

European Cluster Observatory: www.clusterobservatory.eu

CENTROPE ako „krajina klastrov“

V Európe asi ťažko možno nájsť región, ktorý by vo svojej hospodárskej politike nevsádzal na klastry. Mnohé klastrové iniciatívy v CENTROPE sa síce vzájomne odlišujú svojim obsahovým zameraním, štruktúrou či zdrojmi financovania, no pritom ich spájajú rovnaké ciele: budovanie sietí kontaktov s partnermi z oblasti hospodárstva, výskumu a správy, ktoré by umožnili združovať a ďalej rozvíjať prítomné sily v regióne.

„Vsadenie na klastry“ neznamena nič iné než prepojenie medzi firmami, výskumnými a vzdelávacími zariadeniami a verejnou správou s orientáciou na spoločnú tému či sektor. Malé a stredné podniky v rámci kooperácie získavajú nové poznatky a skúsenosti a venujú sa vývoju, na čo by samé nemali čas alebo financie. Výskumné inštitúcie tu majú prístup k firmám, s ktorými spolupracujú na projektoch aplikovaného výskumu. Veľké podniky stretávajú vhodných regionálnych subdodávateľov a v spolupráci s verejnou správou zabezpečujú vyváženosť vzdelanostného dopytu a ponuky. To sú ciele a očakávania. K štruktúre a financovaniu klastrových iniciatív sa v regióne CENTROPE pristupuje rôznym spôsobom.

Klaster ako nástroj hospodárskej politiky

Klastrové iniciatívy prispievajú k (ďalšiemu) rozvoju regionálnych špecializácií. Aby bolo možné obstáť v prostredí globálnej súťaže, je potrebné hlavne budovať širšie, cezhraničné silové polia. Preto Európska komisia prostredníctvom iniciatívy „PRO INNO Europe“ podporuje siete klastrových regiónov – tzv. INNO-siete – v rámci ktorých sa spoločne zabezpečuje vyvážená cezhraničná politika regionálnych a národných klastrov a jej ďalší vývoj. S výnimkou Viedne a Burgenlandu sú všetky ostatné subregióny CENTROPE zastúpené v CEE-ClusterNetwork a spolupodieľajú sa napr. na príprave spoločných aktivít pre lepšie prepojenie výskumu a hospodárstva alebo marketingu na trhoch tretích krajín.

Otázka, či sa majú klastry financovať z verejných zdrojov, sa v jednotlivých krajinách rieši rôznym spôsobom. Ako finančné zdroje prichádzajú do úvahy členské príspevky subjektov združených v klastre rovnako ako aj financie alebo prostriedky od sponzorov z regionálnych, národných či európskych zdrojov podpory. V Česku boli napríklad vypísané verejné súťaže na projekty pre budovanie a realizáciu klastrov v určitých silných oblastiach. O projekty sa v skupinách uchádzalo minimálne 15 firiem, zariadení pre výskum a vývoj a organizácii pre regionálny rozvoj. Do júna 2008 je potrebné vypracovať akčné plány, vymenovať manažéra klastrov a zriadiť spoločnú kanceláriu. Český model si vyžaduje od zúčastnených firiem veľkú mieru zaangažovanosti a hlavne vlastnú iniciatívu. Náklady na manažment klastrov budú kofinancované z verejných zdrojov v prvom roku vo výške 75%, v druhom 65% a v treťom 55%.

V Dolnom Rakúsku naopak manažmenty klastrov sídli priamo v Hospodárskej agentúre spolkovej krajiny a pôsobia ako spojovacia platforma medzi 80 – 190 partnermi zo sféry hospodárstva, výskumu a rôznych samosprávnych subjektov. Aj tu je financovanie obmedzené na určitú dobu, podiel financovania z vlastných prostriedkov však nezvykne dosiahnuť možnú vyššiu hranicu. Strategické i odborné zapojenie firiem je predmetom pojednávania na pravidelných zasadaniach poradných grémíí.

V CENTROPE je v súčasnosti 22 klastrových iniciatív. Ich ťažiská sa sústreďujú na oblasti

automobilového priemyslu / mechatroniky / priemyslu plastov, ekologicky udržateľnej výstavby a bývania / drevárstva a drevovýroby / obnoviteľných zdrojov energie / životného prostredia a zdravia / life science / wellnesu / zdravotného turizmu, ale tiež na hybridné odvetvia ako informačné a komunikačné technológie (IKT) či dizajn.

Priekopníci....

Ako prvý klastor bol v regióne CENTROPE založený v roku 2001 v Západnom Maďarsku Pannon Automotive Cluster (PANAC). Automobilový priemysel je jedným z najvýznamnejších odvetví v Maďarsku. Ráb (Győr) bol už za čias RVHP centrom výroby autobusov a po zmene politického režimu sa vďaka prítomnosti kvalifikovaných pracovných síl a pomerne nízkym mzdovým nákladom stal lokalitou automobilových koncernov ako Opel či Audi, ktoré majú v danom sektore aj naďalej dominantné postavenie (a to aj napriek narastajúcemu počtu inovatívnych malých a stredných podnikov). Tamojšia Univerzita Istvána Szechényiho, ktorej súčasťou je aj Regionálne výskumné centrum, tiež vsádza na kooperáciu hospodárstva a výskumu. Úlohou PANAC, na ktorého budovaní sa od začiatku spolupodieľali aj veľké domáce a medzinárodné firmy, je integrovať maďarský trh automobilového priemyslu, to znamená zabezpečiť rovnováhu medzi dopytom zo strany medzinárodných koncernov a ponukou domácich dodávateľov pomocou kvalifikačných a benchmarkingových aktivít.

PANAC prispel svojimi skúsenosťami aj pri budovaní Automotive Cluster CENTROPE, ktorý je cezhraničnou platformou pre automobilový priemysel a logistiku v celom regióne CENTROPE.

... a „mladý automobilový priemysel“ v CENTROPE...

Slovenský automobilový priemysel už 15 rokov zaznamenáva nevídaný boom. V roku 2006 sa tu vyrobilo 744 600 automobilov. Podľa slovenského denníka Hospodárske noviny by ročná výroba osobných automobilov v roku 2008 mala presiahnuť magickú hranicu 1 000 000 vozidiel. Slovensko sa tým zaradí medzi krajiny s najvyšším

podielom vyrobených automobilov v prepočte na jedného obyvateľa. Prvým medzinárodným koncernom s investíciami na Slovensku sa stal v roku 1991 Volkswagen, v roku 2006 pribudli Peugeot a KIA.

V súčasnosti prebieha výstavba Automobilového klastra Západné Slovensko. Jedná sa vôbec o prvú klastrovú iniciatívu v tejto krajine. Jej cieľom bude priblížiť regionálnych dodávateľov automobilového priemyslu k veľkým koncernom a postupne posilňovať ich šance voči konkurencii na Slovensku i v zahraničí. Vďaka prepojeniam medzi firmami je možné spoločne nielen využívať odbytové kanále a infraštruktúru, ale aj robiť náborov nových zamestnancov a využívať nové technológie a výsledky výskumnej činnosti. Deľba práce a špecializácia firiem okrem toho prispievajú aj k zníženiu nákladov.

Automobilový klastor Západné Slovensko bol od začiatku súčasťou cezhraničnej siete. Prvá fáza jeho výstavby bola financovaná z projektu v rámci programu INTERREG IIIA. Odvtedy spolupracuje s Automotive Cluster Vienna Region a praktizuje výmenu skúsenosti s inými klastrami z regiónu CENTROPE a z celej Európy. Táto spolupráca bude v budúcnosti ešte intenzívnejšia.

Klastry v sebe združujú dostupné sily ...

„Jednou rukou ani gombík neprevlečieš cez dierku“ – toto mongolské príslovie platí aj pre poskytovateľov moderných technológií a služieb z oblasti informatiky a telekomunikácií. Viedeň sa za posledné roky stala stredoeurópskym centrom pre informačno-komunikačné technológie a mnohé nadnárodné firmy si ju zvolili za sídlo pre svoje aktivity orientujúce sa na trhy strednej a východnej Európy. Približne tri štvrtiny celkového obratu v rakúskom sektore informačno-komunikačných technológií (IKT) sú generované vo viac než 8 000 firmách sídlacích v hlavnom meste, Viedni. Väčšinu z nich tvoria malé a stredné podniky, ktoré sa dokázali etablovať na trhu úzkoprofilových tovarov a služieb a zabezpečiť si na ňom v niektorých prípadoch naozaj zaujímavý podiel. Hoci vďaka svojej veľkosti vedia častokrát reagovať pružnejšie a rýchlejšie než veľké firmy, v oblastiach ako internationalizácia, marketing a odbyt sú nútené čeliť rôznym znevýhodneniam. Aj pre firmy z branže IKT, kde „každý bojuje sám za seba“, je východiskom kooperácia.

Vienna IT Enterprises (VITE) spája firmy, zariadenia pre výskum a vývoj a vzdelávacie zariadenia do výkonných kooperácií a svojim členom poskytuje rozsiahle servisné služby. Prvoradým cieľom VITE je iniciovať inovatívne projekty, vytvárať sieť dostupných kompetencií a posilňovať inovačnú silu a konkurencieschopnosť svojich jednotlivých členov. Sieť VITE má v súčasnosti 130 členov z rozmanitých segmentov branže IKT, z ktorých väčšinu tvoria malé a stredné podniky, no zastúpené sú aj nadnárodné firmy ako Microsoft či Seibersdorf Research.

VITE u podnikla prvé opatrenia pre podporenie medzinárodnej kooperácie v sektore IKT s najbližšími susednými krajinami. Informané a komunikané technológie majú v regióne CENTROPE ešte stále rôznu mieru zastúpenia a uplatujú sa v rozmanitých oblastiach. Prostredníctvom siete informaných technológií CENTROPE sa má podporiť transfer know-how a technológií, intenzívnejšia hospodárska kooperácia, spolupráca v rámci verejných súťaí a projektov, získavanie nových odbytiš a spolupráca v oblasti výskumu a vedy.

... dajú sa flexibilne rozvíjať ...

Neustále sa meniace potreby hospodárstva si vyžadujú flexibilnú adaptáciu tematických zameraní klastrov. Príkladom takéhoto vývoja klastrovej iniciatívy je dolnorakúsky klastor pre výstavbu, energie a životné prostredie -Bau.Energie.Umwelt Cluster Niederösterreich. Táto klastrová iniciatíva vznikla v roku 2007 zlúčením klastra drevárstva a drevovýroby a dolnorakúskeho klastra ekologických stavieb. Bau.Energie.Umwelt Cluster v súčasnosti zabezpečuje celú oblasť ekologickej výstavby a bývania.

So svojimi 190 členmi je najväčším klastrom v regióne CENTROPE. Ťažiská jeho činnosti sú v oblastiach sanácie starých objektov a zabezpečovania energetickej pasívnosti budov a komfortu bývania. Jeho aktivity sa postupne rozširujú aj do oblasti obnoviteľných zdrojov energií a životného prostredia. V rámci Bau.Energie.Umwelt Cluster resp. dvoch pôvodných klastrov sa od roku 2001 zrealizovalo resp. realizuje asi 150 projektov.

... pamätajú na tradície.

Vybudovaním klastra českých nábytkárov v Brne bola znovuoživená stará česká tradícia: nábytkárstvo. Prvé fabriky tu vznikali už v 19. storočí, sústreďovali sa hlavne v Brne, Korycanoch a Bystrici pod Hostynem a časť z nich sa zachovala až dodnes. Od skončenia 2. svetovej vojny až do neskorých osemdesiatych rokov sa v Česku vyrábala nábytok pre celú východnú Európu. Následne po strate týchto trhov nebolo jednoduché pretransformovať na nový systém dovedy sériovú výrobu tovarov masovej spotreby ponúkaných za čo najnižšie ceny. Čo zostalo, boli kvalifikované pracovné sily, pomerne nízke mzdy a pomalý proces dobiehania západných štandardov výroby prostredníctvom modernizácie technického vybavenia podnikov.

Morava je dodnes centrom českého nábytkárstva a dodáva 40% z celkového objemu domácej výroby. Klastor českých nábytkárov v Brne združuje 35 členov a v Česku, kde sa klastry začali zakladať relatívne neskoro, sa radí medzi tie najväčšie. Popri často uvádzaných cieľoch, akými sú hospodársky rozvoj, inovácie a vytváranie pracovných príležitostí, tiež explicitným spôsobom prispieva k eliminácii znečisťovania životného prostredia vďaka tomu, že zavádza používanie ekologicky šetrných technológií. Jasne stanoveným cieľom klastra je zvýšiť exporty tovarov, hlavne

Newsletter 06
Hospodársky priestor CENTROPE

smerom do Kanady, Ruska, Ukrajiny a do nemecky hovoriacich krajín. Toho času sa pracuje na vývoji marketingových stratégií a nástrojov, akými sú viacjazyčný katalóg produktov či spoločný systém internetového predaja.

Linky

PRO INNO Europe: www.proinno-europe.eu

Pannon Automotive Cluster (PANAC): www.autocluster.hu

Automotive Cluster CENTROPE: www.accentrope.com

Automotive Cluster Vienna Region (ACVR): www.acvr.at

Automobilový klaster – Západné Slovensko: www.trnava.sk

Vienna IT Enterprises (VITE): www.vite.at

Bau.Energie.Umwelt Cluster Niederösterreich: www.bauenergieumwelt.at

Klaster českých nábytkárov Brno: www.furniturecluster.cz

„Jedineným predajným argumentom regiónu automobilového priemyslu CENTROPE je jeho mnohoúrovňovosť“ – interview s manažérom ACVR Petrom Kuenom

V širšom priestore CENTROPE (približne v okruhu do 300 km od Viedne) sa na bežiacich pásoch veľkých automobilových koncernov budú od nasledujúceho roka vyrábať približne štyri milióny vozidiel ročne. Založením Automotive-Cluster CENTROPE vznikla kompetenčná platforma, ktorá má priniesť synergie vo vzdelávaní, výskume a výrobe. O tom, aké sú príležitosti a potenciály regiónu CENTROPE na to, aby sa aj vo svete dokázal etablovať ako uznávaná lokalita automobilového priemyslu, sme sa zhovárali s Petrom Kuenom, manažérom Automotive Cluster Vienna Region.

Pán Kuen, už dva roky pôsobíte vo funkcii manažéra Automotive Cluster Vienna Region. Ako by ste vysvetlili laikovi, čo je klaster a čo je náplňou práce manažéra klastra?

Pre pojem „klaster“ existujú viaceré rôzne definície. Automotive Cluster Vienna Region (ACVR) ako klastrová iniciatíva spolkových krajín Viedeň a Dolné Rakúsko podporuje firmy v regióne formou poskytovania informácií, projektov a podujatí. Úlohy manažéra klastra sa týkajú rôznych úrovní. Medzi tie najpríjemnejšie patrí určite udržiavanie osobných kontaktov s firmami. Ročne navštívime viac než 50 partnerov či potenciálnych kooperačných partnerov z branže, s ktorými sa priamo v ich mieste rozprávame o problémoch, projektoch a úspechoch.

ACVR existuje už šesť rokov. Čo sa zmenilo v regióne od jeho založenia?

ACVR medzičasom v sebe združuje viac než 100 členov z hospodárskej i výskumnej sféry, celkovo má okolo 33 000 zamestnancov a jeho ročný obrat v Rakúsku dosahuje 4,5 milióna EUR. Vďaka rozšíreniu EU a rozmachu lokalít automobilovej výroby v susedných nových členských štátoch – na Slovensku, v Česku a Maďarsku – tento klaster v posledných rokoch stále intenzívnejšie do svojich aktivít zapája celý priestor CENTROPE. Takmer 5% celosvetového objemu automobilovej výroby sa produkuje na území v okruhu do 300 km od Viedne, preto by sa podľa možnosti úzke cezhraničné kooperácie výrobcov automobilov, dodávateľských firiem a organizácií pôsobiacich v sektore automobilového priemyslu v príslušných krajinách mali spolupodieľať na zabezpečovaní lokality CENTROPE a vytváraní potrebných pracovných príležitostí.

Nepatrí práve automobilového priemysel medzi sektory, pre ktoré je príznačná silná previazanosť s globálnym prostredím? Načo sú vlastne potrebné regionálne siete?

Previazanosť s globálnym prostredím sa uplatňuje v prvom rade na najvyššej úrovni dodávateľských firiem, ktoré sú na celom svete priamo a úzko prepojené na výrobcov automobilov, tzv. „OEM“ (Original Equipment Manufacturer“). U malých a stredných podnikov, ktoré tvoria takmer 90% všetkých firiem v CENTROPE, táto previazanosť zatiaľ nie je natoľko výrazná. Ich obchodnú činnosť ešte vždy výrazne ovplyvňujú regionálne činitele. Napríklad pri kooperácii s výskumnými inštitúciami malé a stredné podniky dôverujú skôr kooperačným partnerom z vlastného regiónu, či už je to kvôli jazyku alebo aj vďaka fungujúcej spolupráci.

Čo Vy konkrétne chápete pod prívlastkom regionálny? Je to tak, že spolupráca končí na hraniciach spolkových krajín resp. štátu? Prevažuje medzi susednými regiónmi konkurenčný vzťah alebo skôr potenciál pre spoluprácu?

Prvoradým cieľom sietí v sektore automobilového priemyslu je združovať prítomné kompetencie a iniciovať inovatívne projekty. Pre umožnenie čo najlepšieho využívania synergických účinkov a zabezpečenie optimálneho transferu know-how ACVR permanentne udržiava úzke kontakty s firmami a organizáciami pôsobiacimi na rozhraní automobilového priemyslu doma i v zahraničí. V Rakúsku a v regióne CENTROPE sú kooperácie na úrovni klastrov už inštitucionalizované a ACVR je tiež členom príslušnej organizácie.

S cieľom reagovať na výzvy narastajúceho spoločného trhu automobilového priemyslu bola zriadená cezhraničná kompetenčná platforma, ktorá má priniesť synergie vo vzdelávaní, výskume a výrobe: jedná sa o Automotive Cluster CENTROPE. Táto kooperačná platforma, ktorej spoločnými nositeľmi sú ACVR, Automobilový klaster Západné Slovensko a maďarský klaster PANAC, počnúc od jari 2007 podporuje transfer know-how medzi členskými firmami jednotlivých klastrov a ďalšiu kvalifikáciu firiem v regióne, a tiež koordinuje spoločné projekty podpory. Napríklad v spolupráci s Maďarskom sa práve realizuje benchmarkingový projekt, ktorý má firmám uľahčiť výber lokalít.

Má CENTROPE ako lokalita automobilového priemyslu svoj jedinečný predajný argument?

Hoci to môže znieť paradoxne, spoločným jedinečným predajným argumentom regiónu CENTROPE ako lokality automobilového priemyslu je zrejme práve jeho mnohoúrovňovosť: ešte stále pretrvávajúce nízke mzdy, vysoká inovačná a finančná sila, ľudia so špičkovým vzdelaním – to všetko sústredené na malej ploche.

Aké sú Vaše cieľové trhy?

Z hľadiska širšieho regiónu CENTROPE sa chceme zamerať hlavne na oslovenie firiem v Južnej Kórei a vo Francúzsku – chceme ich podnietiť k tomu, aby u nás

založili svoje prevádzky, alebo aspoň aby s nami začali kooperovať. Francúzski a juhokórejskí výrobcovia automobilov majú totiž zastúpenie v tomto regióne. Ale rovnako veľký potenciál pre dodávateľské firmy majú aj trhy v Rusku a na Ukrajine, a preto sme aktívni aj v tejto oblasti.

Ako hodnotíte potenciál regiónu CENTROPE na to, aby sa ako lokalita automobilového priemyslu dokázal presadiť vo svete?

Širší región CENTROPE ako taký sa už stihol etablovať ako lokalita automobilového priemyslu aj na medzinárodnom poli. Samotné Slovensko na najlepšej ceste k tomu, aby sa v poradí po Spojených štátoch amerických, Japonsku, Číne a Nemecku stalo piatym najväčším výrobcom automobilov vo svete. Vďaka svojmu jedinečnému predajnému argumentu je CENTROPE z globálneho hľadiska regiónom, ktorý sa nedá porovnať s takmer žiadnym iným.

Linky

Automotive Cluster CENTROPE: www.accentrope.com

Automotive Cluster Vienna Region (ACVR): www.acvr.at

Pannon Autóipari Klaszter (PANAC): www.autocluster.hu

Automobilový klaster – Západné Slovensko: www.trnava.sk

Politická konferencia 2007 v Bratislave: región CENTROPE je pripravený na štart

Partneri CENTROPE v marci 2006 v dokumente „Vision 2015“ sformulovali spoločný smerný plán pre budúci rozvoj stredoeurópskeho regiónu. O jeden a pol roka neskôr bol už pripravený podrobný Plán činnosti pre konkrétne kooperačné aktivity, ktorých nositeľmi budú rovnoprávni partneri. Plán má slúžiť pre postupnú realizáciu cieľov stanovených v dokumente „Vision 2015“. Politická konferencia CENTROPE s mottom „ready to take-off“ sa prvý raz konala v Bratislave v tomto roku: na znak toho, že stredoeurópsky región je naozaj veľmi životaschopný.

„Keď hovoríme o CENTROPE, hovoríme aj o novej kvalite spolupráce“, povedal predseda Bratislavského samosprávneho kraja Vladimír Bajan vo svojom príhovore k účastníkom tohoročnej konferencie CENTROPE, ktorá sa konala 26. novembra 2007. Bolo to prvý raz, čo sa stretnutie 16 partnerov uskutočnilo v hlavnom meste Slovenska, Bratislave. Predstavitelia z hospodárskej a politickej sféry zo všetkých častí CENTROPE hovorili o ich spôsoboch nazerania na úspešnú spoluprácu v stredoeurópskom regióne, v ktorej od zahájenia iniciatívy CENTROPE pred 50 mesiacmi nastali mnohé zmeny. Všetky partnerské regióny sú už dnes súčasťou Európskej únie, hraničné bariéry medzi nimi budú odstránené v decembri 2007 a dôjde tiež k liberalizácii trhu práce.

[Fotografia]

Vladimír Bajan zastáva názor, že túto obrovskú šancu treba v CENTROPE využiť: „Stredoeurópsky región je ideálnym priestorom pre spoločné aktivity“. Bajan konkrétne hovoril o spolupráci medzi vzdelávacími zariadeniami v regióne, ktorú je podľa neho aj naďalej potrebné podporovať, napríklad prioritami pre spoločné štandardy vzdelávania. Rozhodujúcim faktorom pre budúcnosť regiónu je v konečnom dôsledku práve téma vzdelávania. Podobne aj starosta mesta Šopron Tamás Fodor vníma potrebu nových štruktúr vzdelávania, ktoré by odpovedali dynamicky sa meniacemu sa dopytu. Podľa primátora Bratislavy Andreja Ďurkovského je potrebné rozšíriť kapacity zariadení vyššieho vzdelávania a ponúknuť ich pre celý región, a teda aj pre blízke zahraničie.

„Región CENTROPE je odsúdený na úspech“

Predseda Zväzu zamestnávateľov a priemyselníkov župy Vác János Kondor sa vyjadril takto: „CENTROPE je odsúdený na úspech. Táto spolupráca v strednej Európe má totiž dlhú tradíciu.“ Podľa jeho názoru sú firmy príkladmi toho, ako môže fungovať cezhraničná spolupráca. S presvedčením hovoril aj krajský hajtman Burgenlandu Hans Niessl: „CENTROPE ponúka ideálne predpoklady pre hospodársky rozvoj. Je to nová forma spolupráce, pre ktorú sú potrebné kvalitná infraštruktúra a

kvalifikovaná pracovná sila.“ K jeho slovám sa pripojil zástupca krajského hejtmana Dolného Rakúska Ernest Gabmann: „Sme na správnej ceste a chceme využiť šance – hospodárske, kultúrne, ale aj tie pre životné prostredie“.

Tieto hodnotenia zdieľali aj účastníci z oblasti vedy. Peter Huber, expert rakúskeho Inštitútu pre hospodársky výskum a spoluvydavateľ prvej správy „CENTROPE Business- und Labour Report“, skonštatoval, že stredoeurópsky región má tie najlepšie predpoklady pre procesy spojené s deľbou práce. Už dnes poskytuje pre dodávateľský priemysel výhody spoločnej lokality a ponúka nákladovo výhodné príležitosti pre rozvoj najmä malým a stredným podnikom. Takýto región však potrebuje silnú infraštruktúru a tiež viac cezhraničných investícií a kooperáciu na úrovni verejných správ. Predpokladom pre úspešné využívanie existujúcich príležitostí je každopádne cielená a stále vyváženejšia politika všetkých partnerov CENTROPE – pre ktorú bude pravidelná ročná správa „CENTROPE Business- und Labour Report“ v budúcnosti slúžiť ako hodnotný podkladový materiál.

Bratislavské Memorandum: „Dlhodobá a profesionálna kooperácia“.

Podobne ako pri všetkých predošlých konferenciách CENTROPE aj pri tohoročnom „vrcholovom stretnutí“ predsedov samospráv, žúp a starostov krajských hlavných miest bol prijatý spoločný dokument, ktorý sa stane míľnikom pre prehĺbenie cezhraničnej spolupráce. V bratislavskom Memorande s heslom „Dlhodobá a profesionálna spolupráca“ sa partneri CENTROPE dohodli na zriadení spoločného, multilaterálneho kooperačného manažmentu, ktorý by mal byť kosterou budúcej spolupráce. Navyše sa práve k začiatku nového obdobia programovej podpory EU podarilo založiť veľký počet „strategických aliancií“, ktoré budú odteraz na základe variabilných partnerstiev realizovať kooperačné projekty v najrôznejších tematických oblastiach. „Budúci obraz CENTROPE 2015“ prezentovaný v roku 2006 sa tak bude postupne meniť z vízie na realitu.

Tipy a odkazy na internetové stránky: Klastry v CENTROPE

Južná Morava

Klaster českých nábytkářů: Nábytkářská výroba má v brnianskom regióne tradíciu. Klaster sa orientuje na zvýšenie tovarových exportov smerujúcich do Ruska, Ukrajiny, Kanady a nemecky hovoriacich krajín a na podporenie vývoja produktov, inovácií a výskumu u členských firiem. Existuje od roku 2006 a v súčasnosti má 35 členov.

www.furniturecluster.cz

CEITEC Cluster -Bioinformatics má 15 členov, ktorými sú informačno-technologické firmy, laboratóriá medicínskej techniky a farmaceutické spoločnosti, ale tiež Masarykova univerzita a Brnenská technická univerzita. Orientuje sa hlavne na výskum a vývojové projekty.

www.ceitec-cluster.com

Brniansky **Water Treatment Alliance** je menšou a úzko špecializovanou sieťou združujúcou 16 členov z oblasti strojárstva, elektroniky a biotechnológií. Strategickými cieľmi klastra sú umiestnenie českých zariadení pre čistenie a úpravu vôd na medzinárodných trhoch a spoločné výskumné projekty členov klastra.

www.wateralliance.cz (v češtine)

Západné Maďarsko

PANAC Automotive Cluster: Najstarší klaster regiónu CENTROPE založili v roku 2000 maďarské pobočky firiem Audi, Suzuki a Opel spolu s tradičnou maďarskou firmou Rába a rábskou Univerzitou Istvána Széchényiho. Klaster združuje celkovo 83 členov, pričom pribúdajú malé a stredné podniky. Ráb je centrom maďarského automobilového priemyslu a ako jeden zo siedmich inovačných a vývojových „pólov“ maďarskej stratégie pre vývoj hospodárstva má ťažisko v oblasti automobilového priemyslu.

www.autocluster.hu, www.autopolis.hu (len v maďarčine)

Panónsky klaster mechatroniky vznikol z elektronického klastra a bol založený v roku 2005 maďarskými pobočkami veľkých medzinárodných firiem ako Flextronic či EPCOS. Klaster má toho času už 44 členov z oblastí strojárstva a výroby zariadení, výroby komponentov, elektroniky a IT. Najvýznamnejšími členmi z výskumnej oblasti sú Technická univerzita resp. Ekonomická univerzita Budapešť.

www.pfa.org.hu

PANFA – klaster drevárstva a nábytkárstva Holz- und Möbelcluster, bol založený v roku 2001 a má 127 členov zastupujúcich celý hodnotový reťazec dreva, počnúc od lesného hospodárstva až po výrobu nábytku / stavby z dreva. Aktuálnou témou sú prítom aj obnoviteľné zdroje energie / biomasa. Členom klastra je aj Univerzita Šoproň s Lesníckou fakultou a Fakultou drevárskeho priemyslu, ktoré sú najvýznamnejšími a najtradičnejšími vzdelávacími zariadeniami svojho druhu.

www.panfa.hu

Panónsky kúpeľný klaster je sieťou preslávených - ale aj menej známych - termálnych a liečebných kúpeľov na území Maďarska (Bük, Sárvár, Héviz, atď). Hlavnou úlohou klastra sú spoločné aktivity PR a marketingu s cieľom presadiť kúpeľný región Maďarska ako destináciu pre medzinárodný cestovný ruch. (Rok založenia: 2001, 38 členov).

www.gyogyturizmus.hu

Panónsky klaster pre obnoviteľné zdroje energií je jedným z najmladších klastrov v západnom Maďarsku, v súčasnosti má 11 členov z oblastí plánovania, získavania energií, poradenstva a dodávateľského priemyslu.

www.panenerg.hu

Umelecké remeslá, regionálne produkty a vidiecky turizmus spája **Panónsky klaster regionálnych produktov**. Strategickým cieľom je presadiť regionálne remeselné a potravinárske produkty na domácich i medzinárodných trhoch, napríklad pomocou spoločného internetového predaja.

www.pannonproduct.hu

Veľké ako aj malé firmy pôsobiace v sektore textilného a odevného priemyslu sú združené v **Panónskom textilnom klastre**, ktorý má 30 členov. Manažment klastra poskytuje podporu okrem iného aj pomocou prieskumu trhu a sledovania trendov.

www.pantex.hu

V **Panónskom logistickom klastre** je okrem kľúčových aktérov – dunajského prístavu Győr-Gönyű a letiska Győr-Pér – zastúpených ďalších 26 firiem zo sektoru logistiky.

<http://www.panlogklaszter.hu>

Západné Slovensko

Prvou klastrovou iniciatívou, ktorá sa buduje na Slovensku, je **Automobilový klaster Západné Slovensko** nachádzajúci sa v Trnave a okolí. Jeho cieľom je priblížiť regionálnych dodávateľov pre automobilový priemysel k veľkým koncernom a posilniť ich konkurenčné šance doma i v zahraničí. Manažment klastra by podľa plánu mal začať poskytovať svoje služby od roku 2008.

Región Viedeň

Automotive Cluster Vienna Region (ACVR) je spoločnou iniciatívou spolkových krajín Viedeň a Dolné Rakúsko. Silnou stránkou regiónu Viedeň sú hybridné technológie: okrem klasických dodávateľov automobilového priemyslu sú členmi klastra aj poskytovatelia elektroniky a telematiky a tiež rôzne firmy pre poskytovanie služieb, výskumné a vývojové inštitúcie a vzdelávacie zariadenia.

www.acvr.at

Mesto Viedeň

Vienna IT Enterprises (VITE) je sieťou informačno-technologických firiem, výskumných a vývojových inštitúcií a vzdelávacích zariadení so sídlom vo Viedni. V rámci informačno-technologickej siete CENTROPE sa stále intenzívnejšie spolupracuje so susednými regiónmi.

www.vite.at

Life Science Austria Vienna Region (LISA VR) sa zameriava na firmy a na zakladanie firiem pôsobiacich v oblasti biotechnológie a inovatívnej medicínskej techniky. Táto centrála pre poradenstvo a koordináciu life sciences na území Viedne bola založená v roku 2002 a poskytuje poradenstvo v otázkach zakladania firiem, tvorby obchodných plánov a financovania / podpory.

www.lisavr.at

Sieť pre kreatívne odvetva **Departure** podporuje firmy a zakladanie firiem v oblasti módy, hudby, audiovizuálnej tvorby, multimédií, dizajnu, nakladateľstiev, trhu umenia a architektúry. Pre účely cieleného využívania a rozšírenia potenciálu bola v roku 2003 založená spoločnosť Departure Wirtschaft, Kunst und Kultur GmbH, ktorá je centrálnym kontaktným miestom a organizáciou na podporu danej oblasti.

www.departure.at

Dolné Rakúsko

Bau.Energie.Umwelt Cluster je so svojimi 190 členmi najväčším klastrom v regióne CENTROPE. Ťažiskami jeho práce sú sanácia starých objektov smerujúca k štandardným nízkoenergetickým budovám, energeticky pasívne viacpodlažné novostavby, interiérová atmosféra v prospech komfortu bývania, ale tiež interdisciplinárna téma „kontinuálnej optimalizácie“. Aktivity sa postupne rozširujú aj do oblasti obnoviteľných zdrojov energie a technológií životného prostredia.

www.bauenergieumwelt.at

Klaster umelých hmôt Dolné Rakúsko je súčasťou širšieho Klastra umelých hmôt na území spolkových krajín Horné Rakúsko, Dolné Rakúsko a Salzburg. Centrálné služby ako poskytovanie informácií či PR poskytuje kancelária centrály klastra v Linzi; dolnorakúsky manažment klastra sa stará o firmy a výskumné inštitúcie na regionálnej úrovni a venuje sa vývoju tém aktuálnych pre Dolné Rakúsko (ako napr. bioplasty).

<http://www.kunststoff-cluster.at>

Cieľovou skupinou **Wellbeing Cluster Dolné Rakúsko** sú firmy, inštitúcie a aktéri z oblastí zdravotného turizmu, preventívnej medicíny, prírodných produktov, poskytovania doplnkových zdravotných služieb, výskumných a vývojových zariadení a regionálnych dodávateľov.

www.wellbeingcluster.at

Potravinárstvo sa počíta medzi najvýznamnejšie sektory dolnorakúskeho hospodárstva. Potravinárska iniciatíva Dolné Rakúsko podporuje firmy z potravinárskej branže v šírke celého hodnotového reťazca: poľnohospodárske firmy, remeslá a priemysel pre spracovanie potravín, malo- a veľkoobchod s potravinami, oblasť produkcie, spracovania a predaja mäsa, obilia, ovocia a zeleniny.

www.ecoplus.at

Burgenland

Hlavným zameraním 20 členov – firiem združených v Klastre umelých hmôt Burgenlande, medzi ktorými sú aj firmy s pobočkami v susedných štátoch (ale aj v Ázii) – sú spoločná kvalifikácia zamestnancov a internacionalizačné aktivity. Nositeľom klastra je Hospodárska komora Burgenlandu.

www.kunststoff-burgenland.at

Newsletter 06
Hospodársky priestor CENTROPE

ICT Cluster Burgenland má v súčasnosti 22 členov a koncentruje sa na Centrum pre výskum a know-how pre študijný odbor ICT, ktorý sa vyučuje na úrovni vysokej odbornej školy, a na IT firmy etablované v lokalite. Iniciátorom klastra sa stala spoločnosť FMB Facility Management Burgenland GmbH, ktorá je dcérou spoločnosti WIBAG a prevádzkovateľom 6 technologických centier na území Burgenlandu.

www.ict-burgenland.at